

INTERNACIONAL

La mort del Papa Francesc**SEGUEIX EL TEMA**

Les claus de la devoció de Francesc per la basílica de Santa Maria Major

El Papa va voler ser enterrat a la principal i més antiga església mariana de Roma, un temple amb el qual tenia una relació especial

[Leer en castellano](#)[Read in English](#)

VINCENZO LIVIERI / REUTERS

🕒 5 min



Nostra Senyora de les Neus és el nom original que el fervor popular va imposar a la basílica papal de Santa Maria Major. La llegenda diu que la verge va assenyalar a un noble patrici el lloc on s'havia de construir a través d'una nevada miraculosa, en ple estiu. Cada any, el 5 d'agost, es recrea aquell fet prodigiós fent caure una pluja de pètals blancs des del sostre del temple fins a la plaça, evocant el mantell de neu i la puresa de Maria. És el santuari marià més antic d'Occident, el primer lloc on els cristians van començar a implorar la intercessió de la Verge. Edificat pel papa Sixt III entre el 432 i el 440, després de la definició del dogma de la maternitat divina, recull una peculiaritat que bé podria haver sigut una elecció del papa Francesc: contràriament a la tradició, l'absis està orientat cap a l'oest, de manera que la façana mira a l'est, és a dir, cap a la perifèria de la ciutat.



Inscriu-te a la newsletter Internacional

El que sembla lluny importa més que mai

INSCRIU-T'HI

L'interès que va suscitar la festa de les Neus durant l'Edat Mitjana la va convertir en una celebració d'abast universal, promoguda sobretot pels franciscans, que van impulsar la construcció de nombrosos temples sota aquesta advocació. En aquests temples es predicava el carisma del *poverello* d'Assís lligat a una vida més senzilla, humil i al servei dels més desemparats, una guia també del pontificat de Francesc.

De l'edifici sextí romà se'n conserva l'estructura, però el seu aspecte ja era irrecognoscible en època medieval per les nombroses intervencions arquitectòniques que va tenir. La majoria tenien com a objectiu convertir l'església en un monument fúnebre digne per als papes. La basílica que podem admirar avui es va construir sota el papat de Climent IX, l'últim papa a ser-hi enterrat, el 1669. Un papa recordat per haver sigut mecenes de Gian Lorenzo Bernini, a qui va demanar que acabés la construcció de la columnata de la plaça de Sant Pere de Roma i completés, amb unes cúpules sumptuoses, Santa Maria Major. Una col·laboració que vincula aquest santuari amb el Vaticà, malgrat els quatre quilòmetres i mig de distància que els separen.



1



2

1. Nau central de Santa Maria Major, en què destaca el sostre artesonat daurat, segons sembla, amb l'or americà donat pels Reis Catòlics. KAI PFAFFENBACH/REUTERS 2. Visitants a la cripta de la basílica de Santa Maria Major passejant prop d'una estàtua del papa Pius IX . DYLAN MARTINEZ / REUTERS

Als arxius vaticans hi abunden les polèmiques relatives a aquestes obres monumentals de Bernini, l'afany de grandesa de les quals semblava desbordar fins i tot els pontífexs. Les obres es van interrompre en diferents moments i els fons van acabar destinats al sosteniment de congregacions que ajudaven els pobres. L'empresa va quedar inconclusa, però això no va impedir que fos l'església més gran i important de les dedicades a Maria a Roma.

Disset segles després de la seva fundació, el papa Francesc va deixar un testament que és el resum de la seva vida. No hi ha més que una voluntat: l'elecció del lloc de sepultura. Fora del Vaticà, prop de Maria. Una devoció que ha manifestat al llarg de tot el seu papat i que en aquest lloc recull un teixit de carismes propis del seu pontificat: la filiació a Maria, la devoció popular i el carisma franciscà.



1



2

1. El cardenal filipí Luis Antonio Tagle, un dels papables, resant davant la 'Salus Populi Romani' a la capella Paulina. HANNAH MCKAY/REUTERS 2. Una religiosa resant a la basílica de Santa Maria Major al davant del lloc reservat per la tomba del papa Francesc. HANNAH MCKAY/REUTERS

El testament explica: “Demano que la meva tomba sigui preparada al nínxol de la nau lateral, entre la Capella Paulina i la Capella Sforza, de l’esmentada basílica papal”. És a dir, al costat de la *Salus Populi Romani*, la verge de la tendresa i de la consolació. No és que el Papa desitgés particularment una tomba en una església barroca monumental, ni tan sols cita el fet que sant Ignasi de Loiola, fundador de l’ordre jesuític, hi va celebrar la seva primera missa. Només vol descansar a prop de la icona mariana que volia, sol·licitant expressament la màxima senzillesa: “La sepultura ha d’estar a terra; senzilla, sense adornaments especials i amb una única inscripció: Franciscus”. Cap ampliació ni obra especial.

Un jesuïta que tria dir-se Francesc ja ho diu tot: és un programa en si mateix. “Vull que el meu últim viatge terrenal acabi precisament en aquest antiquíssim santuari marià”. Un vincle que anava teixint des del començament del pontificat: la seva primera petició va ser anar a visitar la *Salus Populi Romani*. I va ser un llaç cada vegada més fort: era una visita obligada abans d’emprendre un viatge i al tornar-ne; més d’un centenar de visites en els seus dotze anys de pontificat. Hi ha qui assegura que la seva devoció havia nascut molt abans de ser nomenat papa.

La preferència es va manifestar públicament en el Jubileu Extraordinari del 2016, quan va triar aquesta mateixa basílica com a Porta Santa. Hi va anar també el 15 de març del 2020,

durant el confinament, per implorar la fi de la pandèmia. I, des de llavors, és on ha invocat repetidament per la pau en el món.

Francesc no va ser el Papa dels Guinness, però sí de les primeres vegades, el papa arribat “de la fi del món”, el 13 de març del 2013. La seva primera paraula des del balcó de la Loggia de les Benediccions, el dia de la seva elecció, va ser “*Buona sera*”, presentant-se com ho hagués fet el veí de la casa del costat. Un papa que va lluitar fins al final per ser un home comú —o, més ben dit, autèntic.

L’home de les fronteres, de les perifèries, d’estimar sense límits, de no tenir por, d’estar alegre, de fer soroll. Amb aquesta manera de ser, dins de l’Església, podia fer la impressió que anava a les palpentes. Però, al contrari, va ser un cos a cos amb la vida, un tocar cada dia la carn ferida. Ningú ha estat del tot d’acord amb ell, però tampoc ningú li ha trobat cap tatxa important.

No ha canviat la doctrina, no ha canviat el què. Però ha revolucionat el com fer les coses. Va introduir la senzillesa en un món complicat. Amb una consigna: sortiu a fora. Moure’s, moure’s sempre. És més: afanyeu-vos! No sigueu “cristians de sofà”, conscient que qui no fa res mai s’equivoca. Fins a l’últim dia. El de Pasqua, quan, després de la benedicció de l’*urbi et orbe*, va voler ser, per última vegada, entre la gent. El poble, del

qual estimava totes les persones individualment i del qual volia acomiadar-se.

El matí del Dilluns de Pasqua va morir, a casa, un desig que havia expressat als seus metges, juntament amb la indicació de no procedir en cap cas a la intubació ni a cap tractament per allargar-li la vida. L'única cosa que sempre va demanar va ser simplement això: “No us oblideu de resar per mi”.

A l'obrir els seus comptes es va comprovar que feia temps que destinava els seus béns a presos, guardant per a ell tan sols cent dòlars. Potser també en això podem trobar un fil vermell, discret però ferm, que uneix el lloc triat per Francesc per a la seva sepultura amb l'últim document que ha signat: la declaració de venerabilitat d'Antoni Gaudí, l'arquitecte del temple inconclús que en la seva època es coneixia com “la catedral dels pobres”, un arquitecte incomprès pels seus i avui molt famós — popularment parlant—, que havia decidit viure com un pobre entre els pobres i que va dedicar l'edifici més gran de tot del passeig de Gràcia a Maria.

Arquitecta i estudiosa de Gaudí